

Tento dokument byl zpracován jako výstup projektu **CZ.03.4.74/0.0/0.0/16_033/0002836**,
podpořeného z Evropského sociálního fondu.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PROGRAM ROZVOJE OBCE HABARTICE

2023 - 2026

ANALÝZA – aktualizace 11/2022

OBSAH

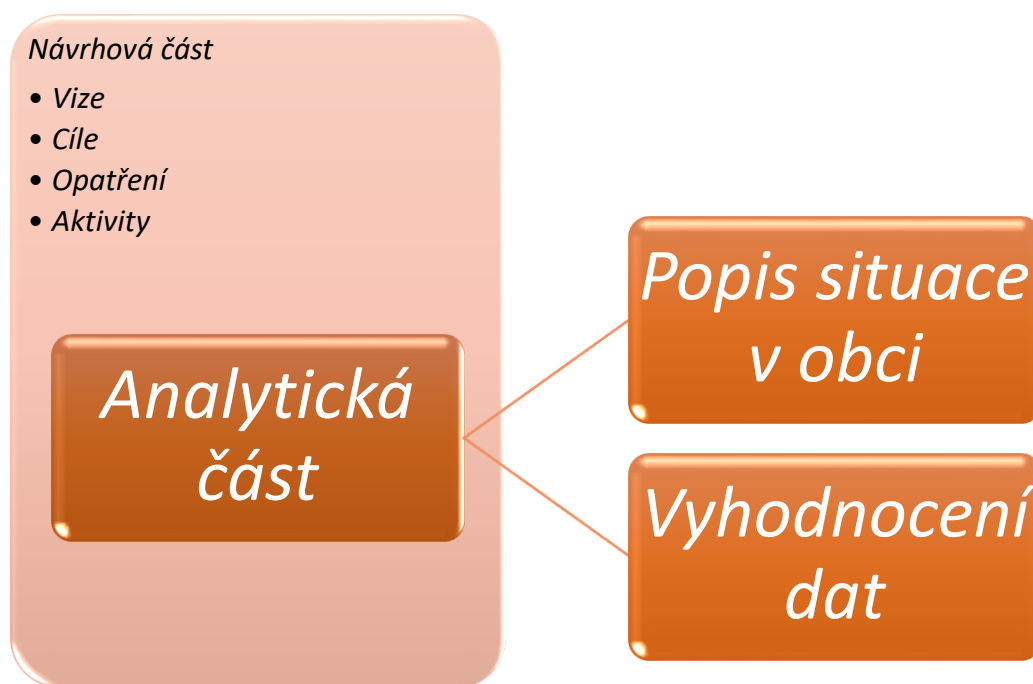
ÚVOD	4
SEZNAM ZKRATEK	5
A. ANALYTICKÁ ČÁST	7
A. 1 Charakteristika obce	7
1. Území	7
2. Obyvatelstvo.....	10
3. Hospodářství.....	14
4. Infrastruktura	19
5. Vybavenost.....	23
6. Životní prostředí.....	26
7. Správa obce	29
ZDROJE	32
Seznam tabulek	32
Seznam obrázků	33
Seznam grafů	33

ÚVOD

Program rozvoje obce Habartice můžeme definovat jako strategický koncepční materiál, jehož cílem je vymezit hlavní oblasti v rámci rozvoje obce v předem vymezeném časovém horizontu. Program vychází z ekonomického, sociálního, demografického a společenského stavu obce. Má vymezit cesty, které povedou k vyšší prosperitě obce a uspokojí potřeby místních obyvatel.

Program rozvoje bude oporou pro lepší a efektivnější plánování dílčích úkolů a řízení obce a také oporou rozhodovacích procesů, aby obec efektivněji využívala finanční prostředky z vlastního rozpočtu i dostupné dotace.

Program rozvoje obce je rozčleněn na dvě části – analytickou a návrhovou. Analytická část charakterizuje situaci v obci na základě statistických dat a v závěru navrhuje východiska pro návrhovou část. Návrhová část navazuje na analytickou část tím, že pro zjištěná východiska, která vyplývají z analytické části, navrhuje nejvhodnější řešení.

SEZNAM ZKRATEK

a.s. Akciová společnost

ČOV Čistička odpadních vod

ČR Česká republika

ČSÚ Český statistický úřad

EU Evropská unie

HDP Hrubý domácí produkt

IOP Integrovaný operační program

MPSV Ministerstvo práce a sociálních věcí

MŠ Mateřská škola

ZŠ Základní škola

NUTS LaNomenclature des UnitesTerritorialesStatistique – nomenklatura územních statistických jednotek

OÚ Obecní úřad

RD Rodinný dům

ROP Regionální operační program

SDH Sbor dobrovolných hasičů

SLDB Sčítání lidí domů a bytů

s. r. o. Společnost s ručeným omezením

SWOT Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats – silné stránky, slabé stránky, příležitosti, hrozby

SZIF Státní zemědělský intervenční fond

TJ Tělovýchovná jednota

ZUŠ Základní umělecká škola

OCHŽP Ochrana životního prostředí

VPP Veřejně prospěšné práce

FO Fyzická osoba

PO Právnícká osoba

IZS Informační záchraný systém

CHKO Chráněná krajinná oblast

SCHVALOVACÍ DOLOŽKA

Program rozvoje obce schválilo Zastupitelstvo obce Habartice v souladu s § 84, odst. 2, písm. a), zákona č. 128/2000 Sb., v platném znění

Datum schválení: 12/2022

Číslo usnesení: 26/12/2022

Text usnesení: Zastupitelstvo obce schválilo Program rozvoje obce Habartice na roky 2023 až 2026 v předloženém znění. Data se budou průběžně aktualizovat.

A. ANALYTICKÁ ČÁST

A. 1 CHARAKTERISTIKA OBCE

1. Území

Tabulka 1 - Základní údaje

<i>Název obce</i>	Habartice
<i>Status</i>	Obec
<i>Okres</i>	Liberec
<i>Kraj</i>	Liberecký
<i>Obec s rozšířenou působností</i>	Frýdlant
<i>Historická země</i>	Čechy
<i>Katastrální výměra</i>	5,55 km ²
<i>Počet katastrálních území</i>	2
<i>Zeměpisné souřadnice</i>	51°1'9" s. š., 15°3'55" v. d.
<i>Nadmořská výška</i>	237 m. n. m.
<i>Adresa obecního úřadu</i>	Habartice 191 463 73 Habartice
<i>Tel</i>	+420 482 345 024
<i>E-mail</i>	podatelna@obechabartice.cz
<i>ID datové schránky</i>	57vbk32
<i>Webové stránky</i>	http://www.obechabartice.cz/

Zdroj: <http://www.obechabartice.cz/>

Tabulka 2 - Základní veřejná správa

<i>Úřad</i>	<i>Město</i>
<i>Stavební úřad</i>	Frýdlant
<i>Finanční úřad</i>	Frýdlant
<i>Matriční úřad</i>	Frýdlant
<i>Úřad práce</i>	Frýdlant
<i>Katastrální úřad</i>	Frýdlant
<i>OSSZ</i>	Liberec
<i>Živnostenský úřad</i>	Frýdlant
<i>Soud a státní zastupitelství</i>	Liberec
<i>Hygienická stanice</i>	Liberec

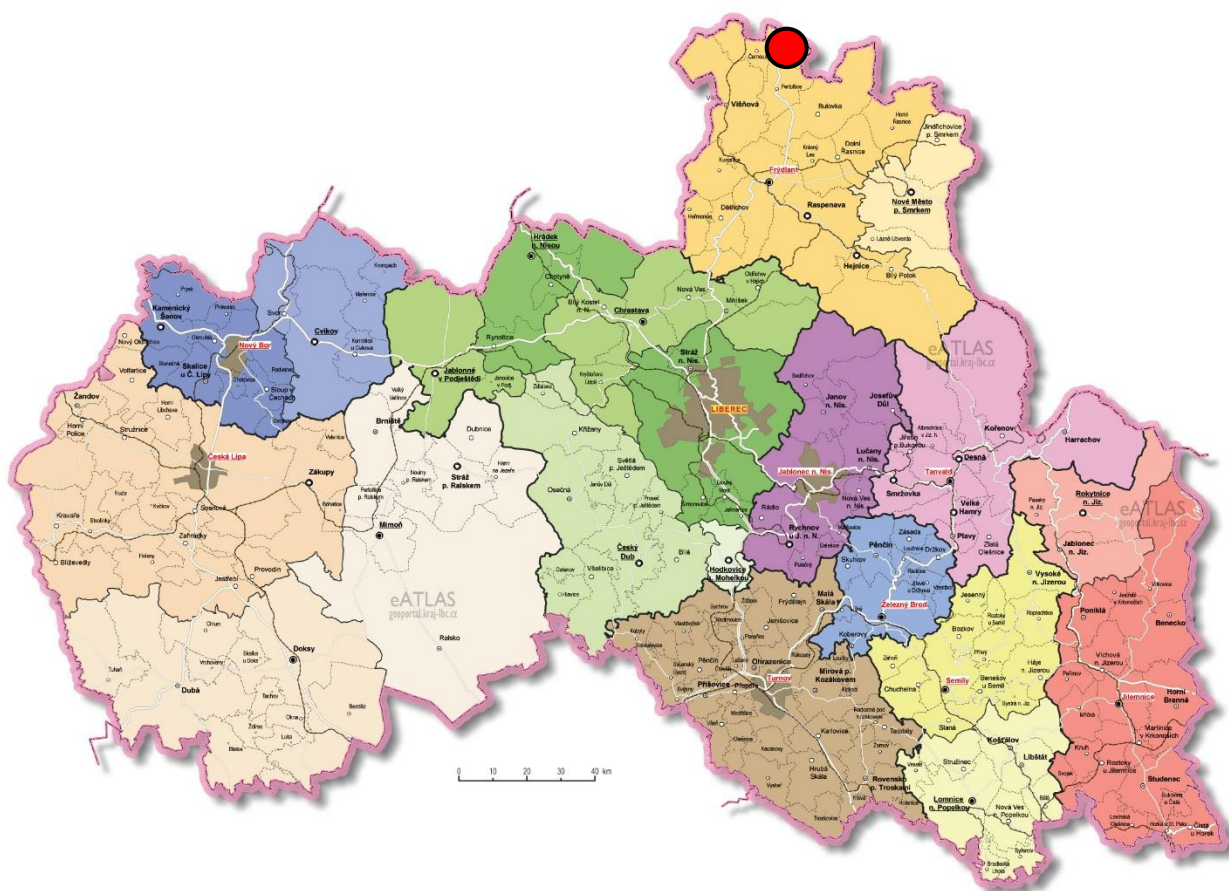
Zdroj: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=564036>

Poloha obce

Habartice jsou nejsevernější obcí Česka, v okrese Liberec, Liberecký kraj. Leží ve Frýdlantském výběžku asi 11 kilometrů severně od města Frýdlantu přímo na česko–polské státní hranici. Obec se nachází v průměrné nadmořské výšce 240 m. n. m v mírném až klidném pásmu za hřebenem Jizerských hor. Obec stojí v přímém dotyku s městem Zawidów. Obě sídla rozděluje jen Kočičí potok.

Poloha obce v rámci Libereckého kraje

Obrázek 1 - Poloha v rámci Libereckého kraje

Zdroj: http://prvk.kraj-lbc.cz/documents/11530/103520/G3_administrativni_s2165i.jpg/f9a0fd2e-fb0b-4230-ae5c-b55d72f74c19?t=1421853383927

Administrativní členění

Obec Habartice je členěna na dvě části obce: Habartice a Háj. Háj se nachází asi 2 km na jihovýchod od Habartic. Háj má rozlohu 2,51 km².

Historické souvislosti

Obec **Habartice** (pův. Ebersdorf) je v historických dokumentech doložena v roce 1399. Od sousedního Zawidowa (Seifenberg) odděluje Habartice Kočičí potok. K rozdělení mezi dva státy došlo v roce 1635, kdy Zawidow jako součást Lužice připadl Sasku. Obě sousedící osady mají zřejmě původní slovanské základy, na konci 14. století je zmiňován lenní statek v držení místní drobné šlechty. V roce 1712 byl přičleněn k frýdlantskému panství.

Snadno prostupná hranice umožňovala trvalé kontakty obou obcí a výměna obyvatel byla intenzivní zejména po třicetileté válce, kdy stovky evangelických exulantů odešly na zawidowské panství. Počet obyvatel Habartic však postupně znovu stoupal, kolem roku 1830 měly již více než 80 domů a 500 obyvatel. K prosperitě obce přispěla celnice a silnice z Frýdlantu, vybudovaná v letech 1830-33. Železniční spojení měly Habartice pouze zprostředkované přes stanici v Zawidowě. Růst obce v 19. století umožnil rozvoj průmyslu, zejména textilního (mechanická tkalcovna a barevna firmy Otto Müller a spol. zaměstnávala na přelomu století až 2000 dělníků), vyráběly se tu i kufry a umělé květiny. Do roku 1945 výrazně převažovalo německé obyvatelstvo, v květnu 1945 se v blízkosti Habartic střetly německé a ruské oddíly, až do srpna pak na území obce ležel rozsáhlý ruský vojenský tábor. Noví osídlenci do Habartic přicházeli hlavně ze středních Čech.

Po roce 1989 se život obce rozvíjel v pozitivním, ale bohužel i méně žádoucím směru. Vstup konkurence do podnikání na národní úrovni přinesl zánik řady místních výrobních závodů a zaměstnavatelů. S otevřením státních hranic a vstupem do schengenského prostoru mohou občané volně cestovat, zároveň však vzrostla přeshraniční kriminalita.

Vstříc potřebám zejména mladých obyvatel a rodin vyšla přestavba bývalé mateřské školy a vznik společného areálu mateřské a základní školy (1997), zároveň byla rozsáhle rekonstruována tělocvična. Podařilo se vybudovat knihovnu s moderním vybavením.

Symboly obce

Znak

V modro-zlatě polceném štítě zlato-červeně polcené vozové kolo.

Vlajka

List tvoří dva svislé pruhy, žlutý a modrý. Uprostřed polcené vozové kolo, ve žlutém poli červené, v modrém žluté. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.

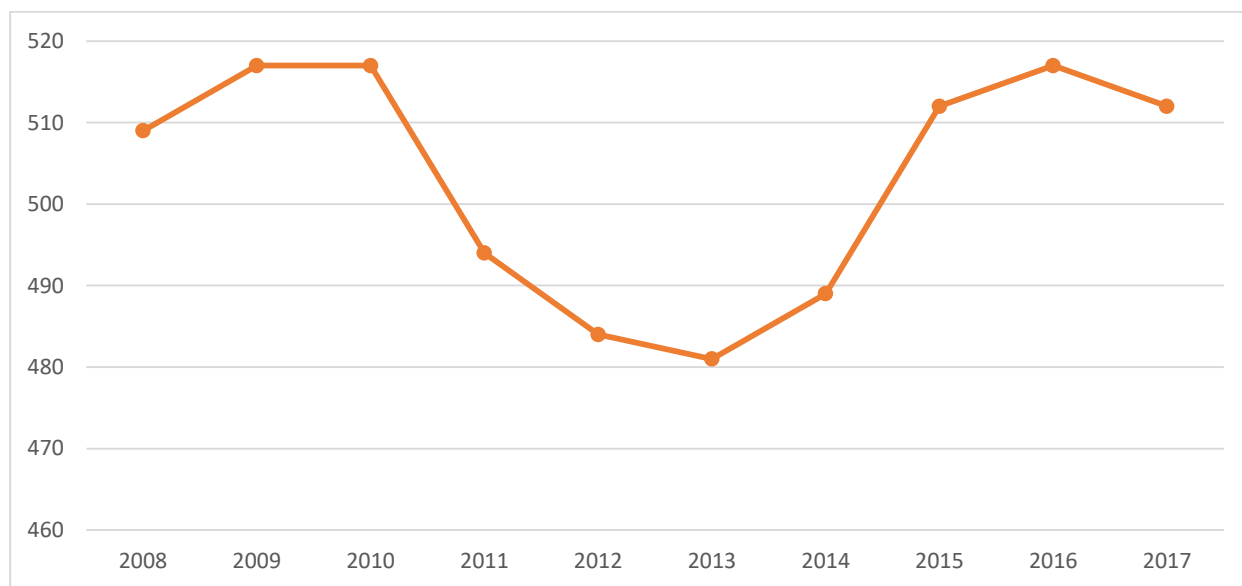

2. Obyvatelstvo

Demografická situace

Za období 2008-2017 se v Habarticích narodilo ročně v průměru 5 dětí a zemřeli 3 obyvatelé. Počet obyvatel se v těchto letech pohyboval mezi 481 až 517. V roce 2017 byl počet obyvatel 512. Průměrný věk obyvatel v roce 2017 byl 40,3 let.

Graf 1 - Pohyb obyvatelstva

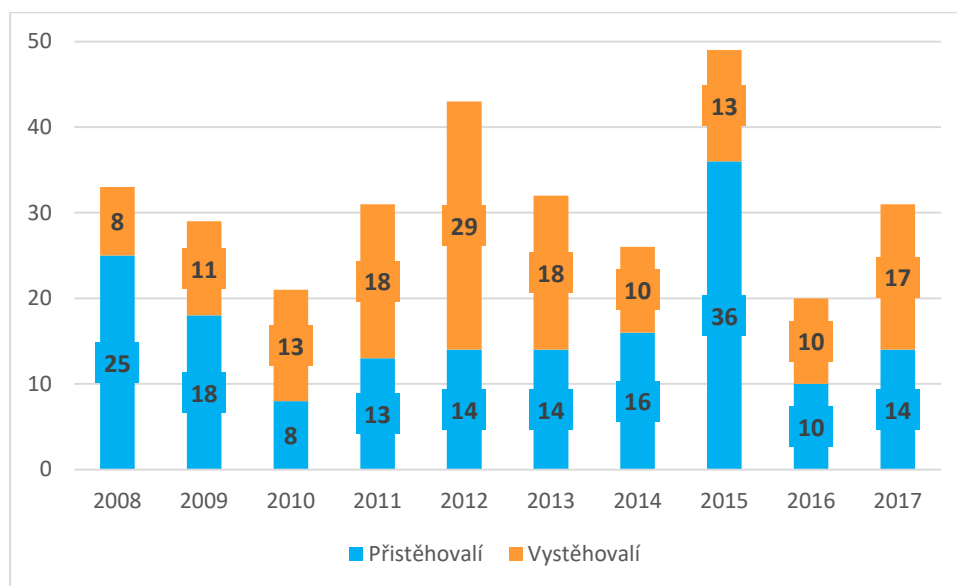
Zdroj: vlastní zpracování podle dat dostupných z <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31548&u= VUZEMI 43 564036#>

Tabulka 3 - Přírůstek obyvatelstva

Rok	Přírůstek		
	přirozený	stěhováním	celkový
2008	4	17	21
2009	1	7	8
2010	5	-5	-
2011	1	-5	-4
2012	5	-15	-10
2013	1	-4	-3
2014	2	6	8
2015	-	23	23
2016	5	-	5
2017	-2	-3	-5

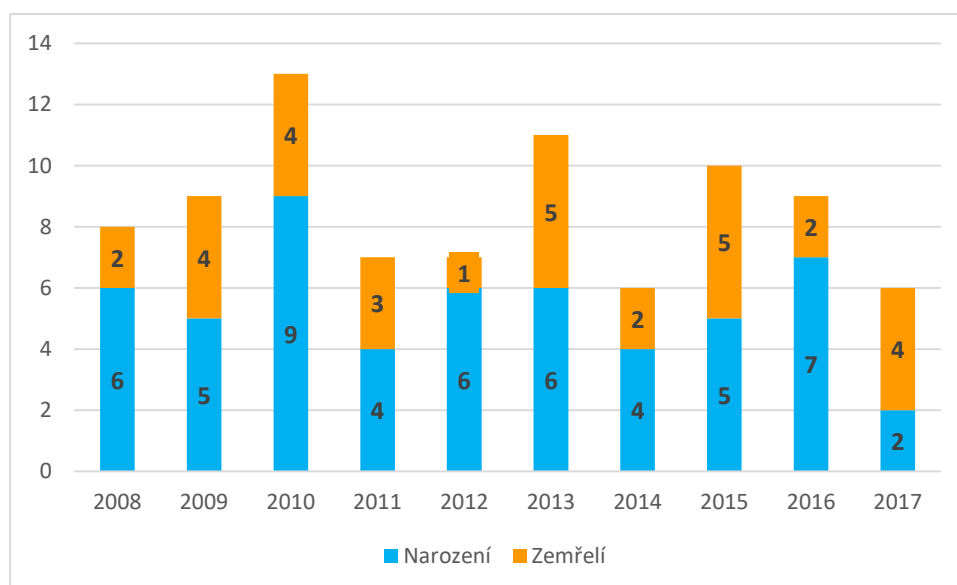
Zdroj: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=DEM05&z=T&f=TABULKA&skupId=546&katalog=30845&pvo=DEM05&str=v109&c=v3~3 RP2 017&u=v109 VUZEMI 43 563935>

Graf 2 - Počet přistěhovaných a vystěhovaných osob

Zdroj: vlastní zpracování podle dat dostupných z https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=DEM05&z=T&f=TABULKA&skupId=546&katalog=30845&pvo=DEM05&str=v109&c=v3~3_RP2_017&u=v109_VUZEMI_43_563935

Graf 3 - Počet narozených a zemřelých osob

Zdroj: vlastní zpracování podle dat dostupných z https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=DEM05&z=T&f=TABULKA&skupId=546&katalog=30845&pvo=DEM05&str=v109&c=v3~3_RP2_017&u=v109_VUZEMI_43_563935

Věkové poměry v území vyjadřuje index stárí, tedy poměr mezi počtem obyvatel ve věku 65 a více let a počtem obyvatel ve věku 0–14 let, který vypovídá o tom, zdali na daném území dochází ke stárnutí obyvatelstva.

Podrobnější stav za tyto roky je uveden v následující tabulce.

Tabulka 4 - Struktura obyvatelstva k 31.12.2017

Rok	Počet obyvatel celkem	v tom podle pohlaví		v tom ve věku (let)			Průměrný věk
		muži	ženy	0-14	15-64	65 a více	
2008	509	278	231	95	368	46	36,4
2009	517	281	236	92	375	50	36,8
2010	517	284	233	99	368	50	36,7
2011	494	258	236	86	352	56	37,8
2012	484	253	231	82	344	58	38,5
2013	481	252	229	79	338	64	39,2
2014	489	256	233	81	336	72	39,7
2015	512	264	248	89	347	76	39,4
2016	517	268	249	95	339	83	39,4
2017	512	267	245	89	337	86	40,3

Zdroj: [https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-](https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=DEM02&z=T&f=TABULKA&katalog=30845&u=v75_VUZEMI_43_564036&&c=v3~3_RP2017&str=v75)

[objekt&pvo=DEM02&z=T&f=TABULKA&katalog=30845&u=v75_VUZEMI_43_564036&&c=v3~3_RP2017&str=v75](https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=DEM02&z=T&f=TABULKA&katalog=30845&u=v75_VUZEMI_43_564036&&c=v3~3_RP2017&str=v75)

V krátkodobém horizontu zůstává poměr mezi věkovými skupinami obyvatelstva celkem stabilní, v obci se lehce projevuje stárnutí obyvatelstva.

Informace o vzdělanostní struktuře obyvatel lze zjistit pouze ze SLDB z roku 2011. Dle tohoto SLDB v obci převládá středoškolské vzdělání bez maturity. Zjištěnou vzdělanostní strukturu ukazuje následující tabulka.

Tabulka 5 - Obyvatelstvo podle nejvyššího dosaženého vzdělání k roku 2011

Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	Celkem	Muži	Ženy
	395	203	192
Bez vzdělání	-	-	-
Základní vč. neukončeného	90	43	47
Střední vč. vyučení bez maturity	202	114	88
Úplné střední s maturitou	69	28	41
Nástavbové studium	10	6	4
Vyšší odborné vzdělání	3	1	2
Vysokoškolské	8	4	4

Zdroj: [https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-](https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u=VUZEMI_43_564036#)

[uzemi&uzemiprofil=31288&u=VUZEMI_43_564036#](https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u=VUZEMI_43_564036#)

Sociální situace

V obci se nenachází sociálně vyloučená lokalita zapsaná v Gabalově studii nebo ve studii zpracované Libereckým krajem. Obec Habartice přesto vnímá sociální problémy zejména v oblasti bezpečnosti a vstoupila v roce 2016 do spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování a podílí se na aktivitách Lokálního partnerství.

V obci se nenachází domov pro seniory, azylový dům nebo dětský domov. Na území obce jsou poskytovány terénní sociální služby, poskytovateli jsou většinou neziskové organizace se sídlem mimo obec i region. Obec je zapojena do komunitního plánování sociálních služeb prostřednictvím mikroregionu Frýdlantsko.

Spolková činnost

V obci působí:

- Sportovní oddíl TJ Tatran Habartice (fotbal)
- Sbor dobrovolných hasičů

Na aktivitu obyvatel má negativní vliv vysoká míra vyjížděky za prací a vzděláváním. Celodenní nepřítomnost velké části dospělé populace i starších dětí znamená zhoršenou možnost aktivně se účastnit občanského života a rozvíjet spolkovou činnost.

3. Hospodářství

Ekonomická situace (zemědělství, průmysl, služby, cestovní ruch...)

Habartice jsou tradiční zemědělskou oblastí, na katastru obce se nenacházejí žádné zdroje nerostů a surovin. V obci nejsou větší průmyslové podniky, pozůstatkem dřívějšího podnikání jsou 4 lokality brownfields, které se postupně rekultivují podle možností vlastníků. Příliš se nerozvinul ani sektor služeb, což kontrastuje s polohou obce přímo na hraničním přechodu. Příčinou je převažující tranzitní doprava do významnějších cílů na české i polské straně, nedostatek „důvodů k zastavení“ na obou stranách hranice.

Níže uvedené informace o subjektech jsou ryze statistické. Ze statistik lze podchytit pouze subjekty se sídlem podnikání na území obce. Působí zde však a zaměstnávají občany i subjekty, které v katastru obce nemají sídlo. Počet podnikatelských subjektů tak nevypovídá o místních firmách a službách.

Mezi všemi subjekty nejvíce převládají podniky z velkoobchodu a maloobchodu; opravy a údržby motorových vozidel. Další početné zastoupení mají podniky ze stavebnictví a zemědělství, lesnictví, rybářství. Poté jsou to podniky z oblasti průmyslu a ubytování, stravování a pohostinství. Z hlediska odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ) je struktura podnikatelských subjektů (PO) následující:

Tabulka 6 - Hospodářská činnost rok 2017

		<i>Registrované podniky</i>	<i>Podniky se zjištěnou aktivitou</i>
<i>Podle převažující činnosti</i>	<i>Celkem</i>	91	32
	<i>Zemědělství, lesnictví, rybářství</i>	13	7
	<i>Průmysl celkem</i>	7	3
	<i>Stavebnictví</i>	14	6
	<i>Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel</i>	27	6
	<i>Doprava a skladování</i>	4	2
	<i>Ubytování, stravování a pohostinství</i>	5	1
	<i>Informační a komunikační činnosti</i>	1	-
	<i>Peněžnictví a pojišťovnictví</i>	-	-
	<i>Činnosti v oblasti nemovitostí</i>	1	-

	<i>Profesní, vědecké a technické činnosti</i>	2	1
	<i>Administrativní a podpůrné činnosti</i>	2	-
	<i>Veřejná zpráva a obrana; povinné sociální zabezpečení</i>	2	2
	<i>Vzdělávání</i>	1	1
	<i>Zdravotní a sociální péče</i>	-	-
	<i>Kulturní, zábavní a rekreační činnosti</i>	1	1
	<i>Ostatní činnosti</i>	5	1
<i>Podle právní formy</i>	<i>Fyzické osoby</i>	76	25
	<i>dle živnostenského zákona</i>	68	23
	<i>dle jiného než živnostenského zákona</i>	1	-
	<i>zemědělské podnikatelé</i>	5	2
	<i>Právnícké osoby</i>	13	6
	<i>Obchodní společnosti</i>	6	2
	<i>Akciové společnosti</i>	1	-
<i>Družstva</i>	-	-	

Zdroj: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jspx?_afPfm=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=VUZEMI_43_564036#

Tabulka 7 - Podnikatelské subjekty dle počtu zaměstnanců k 31. 12. 2017

<i>Počet subjektů bez zaměstnanců</i>	18
<i>Počet subjektů s 1-9 zaměstnanci- mikropodniky</i>	3
<i>Počet subjektů s 10-49 zaměstnanci- malé podniky</i>	2
<i>Počet subjektů s 50-249 zaměstnanci – střední podnik</i>	0
<i>Počet subjektů s >249 zaměstnanci - velké podniky</i>	0

Zdroj: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=564036>

Tabulka 8 - Firmy zapsané ve veřejném rejstříku

<i>Odvětví</i>	<i>Název subjektu</i>	<i>Charakteristika</i>
<i>Zemědělství, lesnictví</i>	Favier Trade, s.r.o.	Pěstování plodin jiných než trvalých, smíšené hospodářství
<i>Průmysl, stavebnictví</i>	A - Zahradní technika SYCHROV a 10 000 věcí pro domácnost TURNOV s.r.o.	Výroba ostatních strojů pro speciální účely
	KARO Frýdlant, s.r.o.	Demolice a příprava stavenišť
<i>Výrobní služby</i>	PM - mont s.r.o.	Výroba zámků a kování

Zdroj: <https://regiony.kurzy.cz/habartice/obchodni-rejstrik-firmy-vypis/>

Zemědělství

Habartice jsou tradiční zemědělskou oblastí s vysokou mírou zemědělské půdy (64,75% výměry obce). V kontrastu s tím však na území obce působí jen několik zemědělských subjektů: zemědělců, a to podnikajících fyzických osob a soukromě hospodařících rolníků.

Většina zemědělských pozemků je zařazena do I. a II. třídy ochrany zemědělského půdního fondu. Míra zornění je 58,8%, na části soukromých zemědělských pozemků se pěstují dřeviny (japonský topol) pro výrobu biomasy.

Průmysl

Na katastru obce se nenacházejí žádné zdroje nerostů a surovin. V obci nejsou větší průmyslové podniky.

Služby

Poskytované služby mají místní dosah (malé stavební firmy, prodejny). Rozvoj podnikání v oblasti cestovního ruchu zatím naráží na nedořešené podmínky legislativy ze strany vlastníka objektu nabízeného firmám jako ubytovna.

Ostatní služby

Cestovní ruch

Rekreační areály v blízkosti hranic v Polsku na přehradě Witka jsou obnovovány po povodních v roce 2010 a z obce jsou dobře dostupné po silnici. V krátké dojezdové vzdálenosti (35 km) je i velký německý rekreační areál Berzdorfer See.

Ubytování

Ubytovat se lze, dle nabídek, v soukromí.

Trh práce

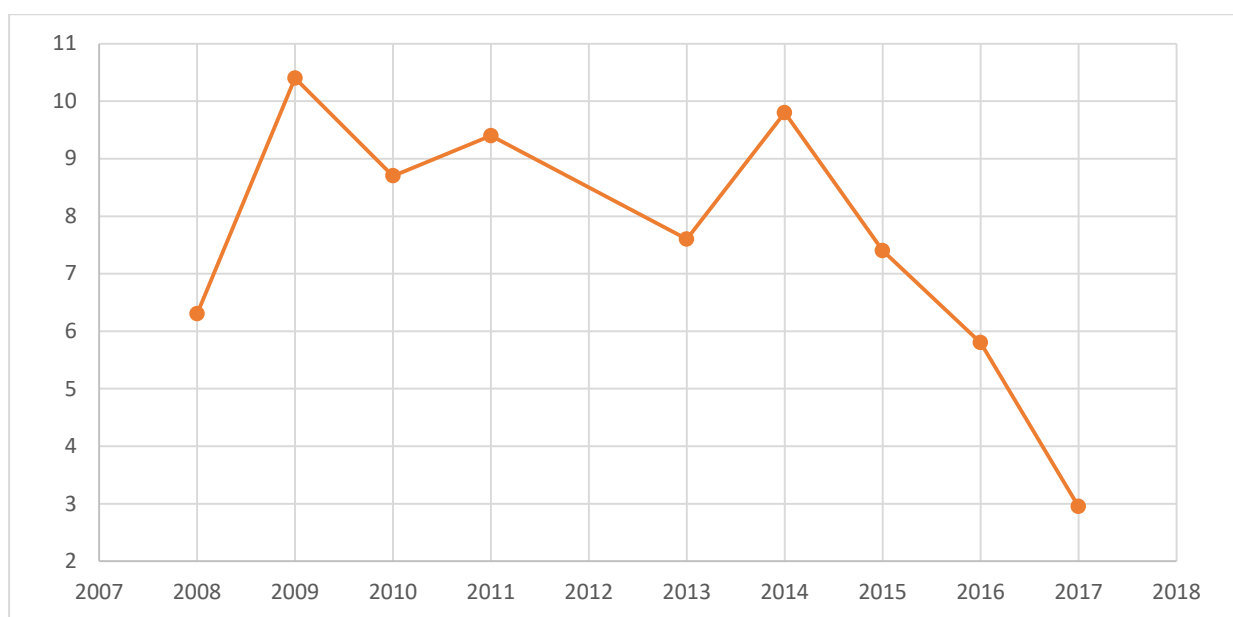
Podíl nezaměstnaných osob, vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Tento ukazatel nahradil míru nezaměstnaných osob v roce 2013, která poměruje všechny dosažitelné uchazeče o zaměstnání pouze k ekonomicky aktivním osobám. Od roku 2013 jsou data zobrazována pouze podle podílu nezaměstnaných osob, do roku 2012 jsou udávána podle stávající i nové metodiky.

Níže je ukázán a vysvětlen vývoj podílu nezaměstnaných osob v obci Habartice, počet ekonomicky aktivních osob, dojíždka za zaměstnáním a pracovní příležitosti.

Podíl nezaměstnanosti

Nízký podíl nezaměstnanosti ve srovnání s dalšími obcemi Frýdlantska je založen na dobré dopravní dostupnosti obce a nevypovídá o pracovních příležitostech v obci. Většina zaměstnanců dojíždí do Frýdlantu a dále do Liberce, kde dvě průmyslové zóny nabízejí pracovní místa i pro uchazeče s nižší úrovní vzdělání, jaká je na Frýdlantsku obvyklá. Nejvyšší podíl nezaměstnanosti byl v roce 2009 a to 10,4%. Od roku 2014 podíl nezaměstnanosti klesá a aktuálně je nejnižší, kdy v roce 2017 dosáhl 2,95%.

Graf 4 - Vývoj podílu nezaměstnanosti k roku 2017

Zdroj: vlastní zpracování podle dat dostupných z https://www.czso.cz/csu/czso/data_pro_mistni_akcni_skupiny_mas

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo

V roce 2011 žilo v obci podle údajů SLDB 241 ekonomicky aktivních obyvatel. Z toho 207 osob bylo zaměstnaných nebo samostatně výdělečně činných, 34 bylo nezaměstnaných. V obci žilo 82 studentů a učňů a 94 seniorů.

Tabulka 9 - Ekonomická situace v obci k roku 2011

	Celkem	Muži	Ženy
Ekonomicky aktivní	241	137	104
<i>Zaměstnaní</i>	207	118	89
<i>Nezaměstnaní</i>	34	19	15
Ekonomicky neaktivní	229	108	121
<i>nepracující důchodci</i>	94	37	57
<i>studenti, žáci, učni</i>	82	47	35
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou	14	11	3

Zdroj: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u= VUZEMI 43 564036#>

Dojížd'ka do zaměstnání

Za zaměstnáním vyjíždělo dle SLDB v roce 2011 celkem 148 obyvatel obce. V rámci obce (do jiných místních částí) vyjíždělo 19 obyvatel, 120 občanů jezdilo za prací do jiné obce okresu, 5 osob do jiného kraje. Dále z obce dojížděli i žáci a studenti do škol, celkem 65 žáků. Vzhledem k aktuální situaci (přetrvává nedostatek pracovních příležitostí přímo v obci a zároveň vzrostla zaměstnanost) je míra vyjížd'ky z obce vyšší, přesná data však k dispozici nejsou.

Pracovní příležitosti v obci

Vhodná poloha při hlavní silnici a dopravní obslužnost veřejnou dopravou umožňuje obyvatelům cestovat za prací. Habartice tak mají ve srovnání s ostatními obcemi Frýdlantska relativně nízkou míru nezaměstnanosti, vzhledem k malému počtu místních zaměstnavatelů však většina obyvatel za prací vyjíždí – jde o téměř dvojnásobek vyjíždějících ekonomicky aktivních obyvatel v celém mikroregionu a trojnásobek hodnoty za Liberecký kraj (62,32%, ORP Frýdlant 33,25%, Liberecký kraj 22,21%, ČR 24,83%). Pro život v obci je proto určující, že přes den se vylidňuje a zůstávají v ní pouze osoby, které nejsou ekonomicky činné (nezaměstnaní, senioři, rodiče s nejmenšími dětmi).

4. Infrastruktura

Technická infrastruktura

Zásobování elektrickou energií

Zásobování elektrickou energií Frýdlantska je z transformovny 110/22 kV Frýdlant – Větrov, vybavené dvěma transformátory o jmenovitém výkonu 40 MVA a 25 MVA.

V Habarticích není žádný vlastní zdroj výroby elektrické energie, vrchní vedení 22 kV prochází přes venkovní trafostanice (3 v Habarticích, 1 v Háji).

Zásobování pitnou vodou

Zdroje podzemních vod jsou v celém Frýdlantském výběžku vázány na útvar podzemních vod 14300 Kvartér Frýdlantského výběžku a 64130 Krystalinikum Jizerských hor v povodí Lužické Nisy, s hlavním povodím Odry. Hlavním zdrojem povrchové vody je řeka Smědá a její přítoky.

Rozhodujícím majitelem vodárenských systémů je Frýdlantská vodárenská společnost a.s., jejímiž akcionáři jsou všechny obce ORP Frýdlant.

Obec Habartice je zásobována veřejným skupinovým vodovodem ze zdroje u Pertoltic (cca 80% obyvatel a 91% obydlených bytů), Háj na vodovod není připojen. Napojení Háje na vodovod přesahuje možnosti rozpočtu obce.

Tabulka 10 - Přehled připojených obyvatel k vodovodu

	<i>Připojeno na vodovod</i>	<i>Obyv.</i>	<i>Tj. %</i>	<i>Obyv.</i>	<i>Tj. %</i>	<i>Obyv.</i>	<i>Tj. %</i>
	<i>Obyvatel celkem</i>	<i>2002</i>		<i>2010</i>		<i>2015</i>	
Habartice	457	350	80,8	384	87,7	410	92,8
Háj	27	0	0	0	0	0	0

Zdroj: <https://zivotni-prostredi.kraj-lbc.cz/page1923>

Plynofikace

Obec není plynofikována.

Kanalizace a čištění odpadních vod

V území obce není vybudován systém veřejné kanalizace, odpadní vody jsou zachycovány v žumpách a vyváženy nebo předčištěny v domovních čistírnách. Stav není hodnocen jako problematický, další rozvoj bude směřován spíše cestou podpory pro domovní nebo skupinové ČOV, vybudování kanalizace je reálné pouze pro Habartice a za vynaložení značných nákladů s využitím externích finančních zdrojů.

Obec se zapojila do společných projektů mikroregionu, zaměřených na preventivní opatření a varování obyvatel (studie přírodě blízkých protipovodňových opatření, varovný systém).

Likvidace komunálního odpadu

Na katastrech Habartic a Háje není umístěna žádná skládka. V obci je umístěna komunitní kompostárna, a to na pozemku rekultivované skládky. Třídění odpadů zajišťuje obec na základě obecně závazných vyhlášek v souladu s platnou legislativou. Hnízda kontejnerů na tříděný odpad poskytovatele EKOKOM jsou umístěna na 6 místech v Habarticích a 1 místě v Háji. Svoz odpadů zajišťuje společnost FCC Liberec. Odpady nejsou využívány jako zdroj energie nebo jinak dále zpracovávány.

Telekomunikace

Telefonické spojení je zajištěno přes telefonní ústřednu HOST ve Frýdlantě a RSU v Habarticích (optický kabel). Mobilní připojení zajišťuje zejména O2 v základní kvalitě – 2G, až 236 kb/s.

Zastaralý přenašeč neumožňuje kvalitnější připojení. V části obce převažuje polský signál. Pokrytí signálem televize a rozhlasu je uspokojivé.

Nově je možnost využít služeb společnosti Vodafone.

Dopravní infrastruktura

Silniční

Územím obce (centrální zastavěnou částí) prochází **silnice I. třídy I/13**, která tvoří přeshraniční spojení do Polska. Hraniční přechod Habartice – Zawidów funguje nepřetržitě pro pěší, osobní automobily, autobusy a nákladní automobily do 12t. Silnice a přechod jsou těžce zatíženy přeshraniční dopravou, a to jak osobní (dojíždka za prací z Polska do průmyslových zón v Liberci), tak nákladní, která navíc silnici nadměrně zatěžuje (nelegální průjezdy nákladních automobilů nad 12t). Situaci ovlivňuje i blízkost dálnice spojující Německo, Polsko a Ukrajinu.

Územím obce dále procházejí **silnice III. třídy**:

- III/0352: mimo zastavěnou část obce, vede v západovýchodním směru do místní části Háj, kterou zpřístupňuje. V Háji má silnice místní význam, je lemována stromořadím, které omezuje její šířku. Intenzita dopravy je nízká.

Místní a účelové komunikace zpřístupňují lokality obytné zástavby a další aktivity na území obce. K jejich lepšímu využití pro alternativní a bezmotorovou dopravu (cyklostezky a pěší

stezky propojující místní části a sousední obce) by přispělo zlepšení stavu cest a osázení doprovodnou zelení.

Stav komunikací je negativně ovlivněn trvalou vysokou dopravní zátěží. Místní a účelové komunikace obec udržuje podle finančních možností. Lepší údržbu spojnice Habartice – Háj by umožnilo osázení alejí, která by vymezila hranici pozemků obce a soukromého zemědělce.

Cyklistická a pěší doprava

Obcí prochází **cyklotrasa 3006** z Černous, která propojuje Černousy a Háj a dále Horní Pertoltice. Je vedena po místních a účelových komunikacích, v Habarticích kříží silnici I/13 a prochází zastavěnou částí obce, v Háji prochází mimo zastavěnou část.

Obcí neprocházejí značené turistické stezky.

Dopravní obslužnost

Autobusová doprava zajišťuje základní dopravní obslužnost Habartic veřejnou dopravou:

Tabulka 11 - Autobusová doprava

Linka	Spojení	Pracovní dny	Nepracovní dny
540660	Frýdlant - Habartice	10 spoju	4 spoje
000669	Liberec – Habartice – Sulików/Zgorzelec	3 spoje	1 spoj
540669	Liberec – průmyslová zóna Jih –Habartice	2 spoje	0

Mezinárodní linka do Zgorzelce je využívána především polskými zaměstnanci podniků v Liberci, opačný směr cestování do zaměstnání je výjimečný.

Místní část Háj není veřejnou dopravou obsluhována vůbec, vzdálenost k nejbližší autobusové zastávce na křižovatce se silnicí I/13 je téměř 2 km.

Stav autobusových zastávek vyžaduje rekonstrukci, v horní části obce Habartice se podařilo vybudovat bezpečný vjezd na komunikaci I/13 vč. přechodu pro chodce a autobusových zastávek. Autobusové zastávky chybí na rozcestí k obci Černousy, ale již byla zahájena činnost na projektové dokumentaci.

Obec neleží na **železniční trati**. Vlakovou dopravu dříve umožňovalo blízké nádraží v Zawidówě na trati Frýdlant – Zgorzelec, kde však dnes osobní doprava nefunguje. Její obnovou by Habartice získaly na významu například jako rekreační zázemí pro atraktivní oblast Berzdorfer See poblíž Görlitzu.

Dostupnost do okolních měst

Tabulka 12 - Časové a prostorové vzdálenosti z Habartic do okolních socioekonomických center

město	Frýdlant	Zawidów	Liberec	Ml. Boleslav	Praha
km	15	1	38	87	150
min	15	2	40	69	108

5. Vybavenost

Bydlení

Údaje o počtu bytových, hospodařících a cenzových domácností jsou velmi důležité pro stanovení potřeby bydlení (nové bytové výstavby i modernizace a rekonstrukce nebytových domů pro účely bydlení). Aktuální potřebu lze odhadnout prostřednictvím tzv. domácností bez vlastního bytu (tj. rozdílu mezi počtem cenzových a bytových domácností).

Pozn.: Následující údaje jsou převzaty ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011, novější údaje v současné době nejsou k dispozici. Data ze sčítání nejsou ve všech kategoriích úplná (při metodě sebesčítání je běžné, že respondenti některé údaje nevyplní).

Tabulka 13 - Obydlené byty podle právního důvodu užívání

		<i>Celkem</i>	<i>rodinné domy</i>	<i>bytové domy</i>	<i>ostatní budovy</i>
Obydlené byty celkem		158	133	23	2
z toho právní důvod užívání bytu	<i>ve vlastním domě</i>	104	103	1	-
	<i>v osobním vlastnictvím</i>	11	-	11	-
	<i>nájemní</i>	15	6	8	-
	<i>družstevní</i>	-	-	-	1

Zdroj: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u= VUZEMI_43_564036#

Domovní fond v roce 2011 tvořilo 150 domů, z toho bylo 126 obydlých a 24 neobydlých. Převahu měly rodinné domy. Z hlediska stáří domovního fondu převažují domy postavené v roce 1918 a dříve. Naprostá většina obydlých domů byla k datu sčítání ve vlastnictví fyzických osob, minimální počet domů je ve spoluvlastnictví vlastníků bytů nebo obce či státu. Obec má ve vlastnictví 4 byty, které pronajímá občanům s trvalým bydlištěm v obci.

Tabulka 14 - Domovní fond za rok 2011

		<i>Celkem</i>	<i>rodinné domy</i>	<i>bytové domy</i>	<i>ostatní budovy</i>
Domy úhrnem		150	142	6	2
Domy obydlé		126	118	6	2
z toho podle vlastnictví domu	<i>fyzická osoba</i>	112	111	1	-
	<i>obec, stát</i>	3	1	1	1
	<i>bytové družstvo</i>	-	-	-	-
	<i>spoluvlastnictví vlastníků bytů</i>	6	3	3	-
z toho podle období výstavby nebo rekonstrukce domu	<i>1919 a dříve</i>	47	45	1	1
	<i>1920 - 1970</i>	30	30	-	-
	<i>1971 - 1980</i>	12	12	-	-
	<i>1981 - 1990</i>	16	12	4	-
	<i>1991 - 2000</i>	10	9	1	-
	<i>2001 - 2011</i>	6	6	-	-

Zdroj: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31288&u= VUZEMI 43 564036#>

Tabulka 15 - Přehled vybavení bytů 2011

Obydlené byty úhrnem	158
plyn v bytě	9
vodovod v bytě	144
připojení na veřejnou kanalizační síť	24
ústřední topení	119
etážové topení	4

Zdroj: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/scitani-lidu-domu-a-bytu-2011?zuj=564036>

Školství a vzdělávání

V obci funguje mateřská a základní škola (1. – 5. ročník) se školní družinou a školní jídelnou. Kapacity školky a školy jsou 26 dětí (MŠ) a 52 žáků (ZŠ). Budova školy byla rekonstruována a vyhovuje potřebám. Pro zvýšení kapacity MŠ by bylo nutno provést stavební rozšíření, které by pomohlo hlavně mladým matkám. Pro sportovní rozvoj bylo v roce 2021 vybudováno víceúčelové hřiště. Spádovost pro 2. stupeň základní školy a střední školy ve Frýdlantu podporuje veřejná hromadná doprava.

Zdravotnictví

Nejbližší ordinace praktického lékaře pro děti i dospělé je ve Frýdlantu a obci Višňové. Totéž se týká i specializovaných lékařů. Základní i specializované zdravotnické služby poskytuje Nemocnice Frýdlant, část je dostupná až v Liberci. Tento problém se neustále prohlubuje z důvodu omezování zdravotních služeb ze strany vlastníků Frýdlantské nemocnice. Vzhledem ke vzdálenosti obce od dostupné péče je zejména pro nízkopříjmové skupiny osob ohrožených sociálním vyloučením (mj. rodiny s dětmi) časově i finančně náročné cestovat za ošetřením a dostupnost lékařské péče je tak omezena.

Sociální péče

V obci se nenachází žádný domov pro seniory nebo domov pro osoby se zdravotním postižením. Nenachází se zde ani domov s pečovatelskou službou nebo základna terénní pečovatelské služby. Nejbližší domov pro seniory nebo dům s pečovatelskou službou se nachází ve Frýdlantu. Domov pro osoby se zdravotním postižením se nachází v Raspenavě nebo v Liberci.

Kultura

Kulturními památky, historické památky, zajímavosti v obci

Tabulka 16 - Objekty zapsané v seznamu nemovitých kulturních památek

<u>Památk</u>	<u>Fotografie</u>	<u>Rejstříkové číslo v ÚSKP</u>	<u>Poloha</u>
Dům čp. 70 se stavební parcelou č. 14		34522/5-4273	Patrový dům s roubeným přízemím s podstávkou a hrázděným patrem z počátku 19. století

Zdroj: Soupis nemovitých kulturních památek okres Liberec

Další zajímavosti v obci:

- Pomník padlým v 1. světové válce (1926, u hřbitova)
- Kaple na hřbitově (slouží i pro bohoslužby – kostel je v polském Zawidówě)
- Boží muka (u hasičské zbrojnice)
- Zvonička na místním hřbitově – nově zrekonstruovaná v roce 2017

Obecní knihovna

Obecní knihovna je umístěna v rekonstruované budově Obecního úřadu a je plně vybavena počítači.

Sport a tělovýchova

V Habarticích je fotbalové hřiště (TJ Tatra). Údržba areálu probíhá za aktivní účasti členů klubu. Halové sporty je možné provozovat ve školní tělocvičně, která byla částečně rekonstruována. Je však nutné dokončit obnovu zázemí a šaten. Rodiče nejmenších dětí mohou využívat dětské hřiště a volnočasové plochy, které obec postupně upravuje a vybavuje herními prvky.

6. Životní prostředí

Složky životního prostředí

Půda

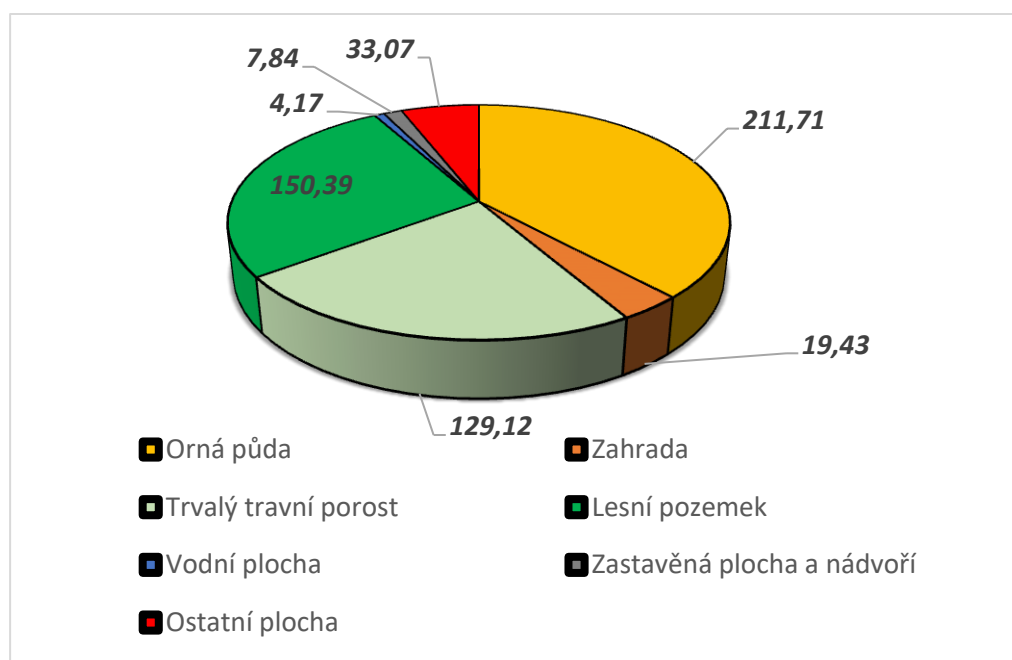
Koeficient ekologické stability vyjadřuje poměr mezi přírodně stabilními plochami (jako jsou lesy, zahrady atd.) a plochami zastavěnými či intenzivně zemědělsky obdělávanými (tzv. nestabilními). Vyšší hodnota koeficientu obecně značí příznivější stav, hodnota nižší než 1 znamená nevyváženou (nestabilní) krajinu. V obci Habartice koeficient ekologické stability 1,20, což znamená stabilní ekologický stav.

Tabulka 17 - Výměry půdy v obci pro rok 2017

Celková výměra	555,73
Zemědělská půda	360,26
Orná půda	211,71
Zahrada	19,43
Trvalý travní porost	129,12
Nezemědělská půda	195,47
Lesní pozemek	150,39
Vodní plocha	4,17
Zastavěná plocha a nádvoří	7,84
Ostatní plocha	33,07

Zdroj: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u= VUZEMI_43_564036#

Graf 5 - Výměry půdy

Zdroj: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u= VUZEMI_43_564036#

Ochrana přírody

Na území Habartic není vyhlášeno žádné velkoplošné ani maloplošné chráněné území. Na území obce se nachází dva památné stromy. Lípa Rabiňáčka (lípa malolistá) u bývalé zemědělské usedlosti čp. 32 v Háji a dub, zasazený v r. 1779 u čp. 87 na počest císaře Josefa II (dominantní strom – bez statutu ochrany).

Geomorfologie a geologie

Geomorfologicky náleží území do provincie Česká vysočina, subprovincie Krkonošsko-jesenická soustava a do oblasti Krkonošské, pod kterou spadá celek Frýdlantská pahorkatina. Nejvyšší polohy mají nadmořskou výšku kolem 340 m n. m.

Geologická stavba území je charakteristická kvartérními sedimenty, jíly, písky, sprašemi a hlínami. Ze zmiňovaných sedimentárních vrstev vystupují granity lužického masivu. Ve východní části katastrálního území najdeme i granodiority.

Z hlediska půd se zde nachází kambizemě, oglejené půdy a luvizemě. V nivě Kočičího potoka najdeme nivní půdy až fluvizemě s dobrým hydrologickým režimem.

Klima

Podle Quittovy klimatické klasifikace (za období let 1961-2000) spadá území obce do mírně teplé podoblasti MT2.

Tabulka 18 - Charakteristika klimatické podoblasti MT2

<i>Klimatické charakteristiky</i>	<i>MT2</i>
<i>Počet letních dnů</i>	20 až 30
<i>Počet dnů s prům. teplotou 10°C a více</i>	140 až 160
<i>Počet mrazových dnů</i>	110 až 130
<i>Počet ledových dnů</i>	40 až 50
<i>Průměrná teplota v lednu [°C]</i>	-3 až -4
<i>Průměrná teplota v červenci [°C]</i>	16 až 17
<i>Průměrná teplota v dubnu [°C]</i>	6 až 7
<i>Průměrná teplota v říjnu [°C]</i>	6 až 7
<i>Prům. počet dnů se srážkami 1 mm a více</i>	120 až 130
<i>Srážkový úhrn ve vegetačním období [mm]</i>	450 až 500
<i>Srážkový úhrn v zimním období [mm]</i>	250 až 300
<i>Počet dnů se sněhovou pokrývkou</i>	80 až 100
<i>Počet zamračených dnů</i>	150 až 160
<i>Počet jasných dnů</i>	40 až 50

Zdroj: https://www.edpp.cz/haba_charakteristika-zajmoveho-uzemi/

Hydrologie

Území obce spadá do úmoří Baltského moře a povodí 1. řádu Odry a 2. řádu Lužické Nisy. Je odvodňováno Kočičím potokem a jeho přítokem Habartickým potokem. Kočičí potok se na polském území vlévá do Smědé, která pramení v Jizerských horách a v Polsku (poblíž obce Radomierzyce) se z pravé strany vlévá do Lužické Nisy.

Kočičí potok je pstruhová voda, pramení na severním svahu Bulovského kopce, v Habarticích tvoří státní hranici.

Ovzduší

Na území obce se nevyskytuje koncentrace průmyslu, bodové zdroje znečištění jsou pouze lokální (topeniště), kdy dominantním znečišťovatelem je sousední město Zawidów, Polská republika. Zde je převážně spalováno nekvalitní nevyzrálé uhlí . Středním liniovým zdrojem znečištění, avšak s tendencí ke zvýšení, je doprava (silnice I/13).

Brownfields

Pozůstatkem dřívějšího podnikání jsou 4 lokality brownfields, které se postupně rekonstruují případně likvidují podle možností vlastníků. Dva areály s budovami jsou zapsány v národní databáze brownfields:

- škola (https://brownfieldy.czechinvest.org/Aplikace/bf-public.nsf/bf_read.xsp?id=d4869b9aa18ce5e4c12581a300376ac6)
- stáje (https://brownfieldy.czechinvest.org/Aplikace/bf-public.nsf/bf_read.xsp?id=efbc331e7524cc51c12581a3003767d0)

7. Správa obce

Obecní úřad a kompetence obce

Obec je vedena devítičlenným zastupitelstvem, starosta je uvolněný. Obec je zřizovatelem základní školy a mateřské školy i veřejné knihovny. Zřízena byla jednotka JPO III – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce.

Obecní úřad je dostupný v úředních hodinách (pondělí až pátek, denně od 8:15 do 14:45, v pondělí a středu až do 17:15 hod.), aktuální informace jsou zveřejňovány na www.obcehabartice.cz.

Strategické dokumenty obce

Obec má zpracovaný územní plán, aktuální (po 1. změně) k roku 2018. V místní části Háj a části katastrálního území Habartice byly v roce 2019 dokončeny a schváleny komplexní pozemkové úpravy. V současné době jsou v řízení katastrální úpravy obce Habartice.

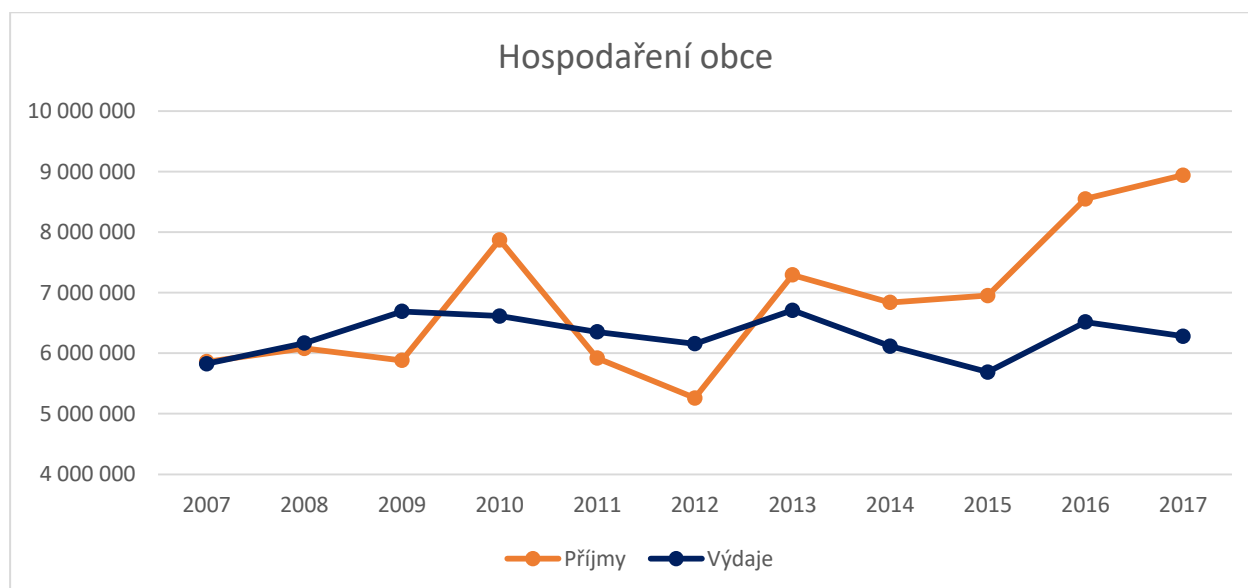
Hospodaření a majetek obce

Tabulka 19 - rozpočet obce

Rok	Příjmy	Výdaje
2007	5 860 290	5 826 730
2008	6 078 900	6 168 590
2009	5 881 440	6 690 100
2010	7 872 950	6 615 090
2011	5 918 250	6 352 750
2012	5 261 160	6 155 670
2013	7 294 033	6 708 934
2014	6 838 169	6 117 071
2015	6 953 539	5 688 723
2016	8 551 090	6 516 339
2017	8 940 699	6 280 082

Zdroj: <https://monitor.statnipokladna.cz/2017/obce/detail/00262790#>

Graf 6 - Rozpočet obce

Zdroj: vlastní zpracování podle dat dostupných z <https://monitor.statnipokladna.cz/2017/obce/detail/00262790#>

Bezpečnost

Největším ohrožením pro obec je přeshraniční kriminalita. Zdrojem ohrožení je „zelená hranice“ a starý hraniční přechod.

Živelné ohrožení

Po roce 2010 se jako nový zdroj ohrožení projeví také záplavy, obec má zpracovaný povodňový plán. V roce 2014 byl i v Habarticích rozmístěn varovný a vyznamovací systém a lokální výstražný systém (hladinoměr). V roce 2015 se pro území celého mikroregionu, resp. celého povodí Smědé zpracovávala studie protipovodňových opatření s důrazem na přírodně blízká opatření.

Vnější vztahy a vazby

Euroregion Nisa

Euroregion Nisse-Nisa-Nysa je dobrovolné zájmové sdružení německých, českých a polských obcí, měst, okresů a dalších samosprávných subjektů a jiných institucí působících na daném území. Sdružení nemá vlastní právní subjektivitu. Všechny orgány a grémia sdružení pracují v rámci právních norem svých zemí. Euroregion Nisse - Nisa - Nysa je organizace působící v prostoru Trojzemí, tj. hraniční oblasti mezi Spolkovou republikou Německo, Českou republikou a Polskou republikou, které vzniklo na základě iniciační konference "Dreiländereck" v Zittau v květnu 1991.

Mikroregion Frýdlantsko

Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Frýdlantsko sdružuje 18 obcí z území ORP Frýdlant (Liberecký kraj). Obce spolupracují v oblasti rozvoje území, životního prostředí i v oblasti sociální. Na oblast cestovního ruchu je zaměřen Svazek obcí

MAS Frýdlantsko (MASiF)

MAS Frýdlantsko (MASiF) působí na území 18 měst a obcí Frýdlantského výběžku - nejsevernější části Libereckého kraje a podporuje udržitelný rozvoj tohoto území. Obec není členem MAS, schválila však působení MAS na svém

území.

ZDROJE

<http://www.obechabartice.cz/>

<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=564036>

<https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/21847cc5-09e8-466b-ad71-8ee58bbf5e65>

<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31548&u= VUZEMI 43 564036#>

<https://www.kurzy.cz/obec/habartice/>

<https://www.ubytovani-aktualne.cz/detail/ubytovani-frydlantsko/penzion-habartice-zamecky-dvur-habartice-495/>

https://www.edpp.cz/haba_charakteristika-zajmoveho-uzemi/

<https://monitor.statnipokladna.cz/2017/obce/detail/00262790#>

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Základní údaje.....	7
Tabulka 2 - Základní veřejná správa	7
Tabulka 3 - Přírůstek obyvatelstva	10
Tabulka 4 - Struktura obyvatelstva k 31.12.2017	12
Tabulka 5 - Obyvatelstvo podle nejvyššího dosaženého vzdělání k roku 2011.....	12
Tabulka 6 - Hospodářská činnost rok 2017.....	14
Tabulka 7 - Podnikatelské subjekty dle počtu zaměstnanců k 31. 12. 2017	15
Tabulka 8 - Firmy zapsané ve veřejném rejstříku	15
Tabulka 9 - Ekonomická situace v obci k roku 2011	18
Tabulka 10 - Přehled připojených obyvatel k vodovodu	19
Tabulka 11 - Autobusová doprava	21
Tabulka 12 - Časové a prostorové vzdálenosti z Habartic do okolních socioekonomických center	22
Tabulka 13 - Obydlené byty podle právního důvodu užívání.....	23
Tabulka 14 - Domovní fond za rok 2011	23
Tabulka 15 - Přehled vybavení bytů 2011	24
Tabulka 16 - Objekty zapsané v seznamu nemovitých kulturních památek	25
Tabulka 17 - Výměry půdy v obci pro rok 2017	26
Tabulka 18 - Charakteristika klimatické podoblasti MT2	27

Tabulka 19 - rozpočet obce	29
----------------------------------	----

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Poloha v rámci Libereckého kraje	8
--	---

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Pohyb obyvatelstva.....	10
Graf 2 - Počet přistěhovalých a vystěhovalých osob	11
Graf 3 - Počet narozených a zemřelých osob	11
Graf 4 - Vývoj podílu nezaměstnanosti k roku 2017	17
Graf 5 - Výměry půdy	26
Graf 6 - Rozpočet obce.....	30